

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 05.04.2022

§ 20

Pöydältä: Lausunto kiinteän jätteen kuljetusjärjestelmästä

8614/11.05.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ympäristönsuojelutarkastaja Virve Kärkkäinen, p. 044 416 3872

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa lausuntonaan Lahden seudun jätehuoltoviranomaiselle perusteluosassa esitetyn. Lisäksi lausunnon liitteenä toimitetaan jätteenkuljetusyrittäjien toimittama lausunto.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää antaa lausuntonaan Lahden seudun jätehuoltoviranomaiselle perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä puheenjohtaja Jani Wallenius teki seuraavan muutosehdotuksen päätösehdotukseen: lisätään lause "lisäksi lausunnon liitteenä toimitetaan jätteenkuljetusyrittäjien toimittama lausunto".

Jäsen Neea Similä kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtaja Jani Walleniuksen muutosehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 08.03.2022

§ 11

Päätös

Lautakunta jätti asian pöydälle.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää antaa lausuntonaan Lahden seudun jätehuoltoviranomaiselle perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa lautakunta päätti puheenjohtajan ehdotuksesta jättää asian pöydälle.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta toteaa, että Lahdessa kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa jätelain 37 §:n edellytykset eivät kaikilta osin täyty.

Jätteenkuljetuspalveluita on riittävästi tarjolla, mutta kunnan järjestämä jätehuoltojärjestelmä on kokonaisuutena tehokkaampi. Nykyjärjestelmässä moni kiinteistö jättäytyy laittomasti jätehuollon ulkopuolelle.

Jätehuollon laiminlyönnit ja jätteiden hallitsematon käsittely aiheuttavat vaaraa ja haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Kotitalouksien asema on myös epätasa-arvoinen, koska jätteenkuljetusmaksut vaihtelevat kuljetusliikkeiden välillä.

Lahden seudun jätehuoltoviranomaisen lausuntopyyntö

Lahden seudun jätehuoltoviranomainen on pyytänyt ympäristöviranomaisen lausuntoa kiinteän jätteen kuljetusjärjestelmästä. Lausuntopyynnön mukaan Lahden seudun jätehuoltoviranomainen aloittaa kiinteän jätteen kuljetusjärjestelmätarkastelun ja pyytää lausuntoa jätelain mukaisten edellytysten täyttymisestä Lahdessa.

Lahdessa on kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus sekalaisessa yhdyskuntajätteessä. Jätelautakunta on päättänyt 2014 ja 2017 siirtää kiinteistönhaltijan järjestämään jätteenkuljetukseen. Päätöksistä on valitettu hallinto-oikeuteen. Viimeisin päätös palautui uudelleen käsiteltäväksi 27.9.2019 hallinto-oikeudesta.

Biojätteen kuljetus siirtyy kunnan järjestämäksi 19.7.2023-1.7.2024 ja lasin, metallin, kartongin ja muovin kuljetus siirtyy kunnan järjestämäksi 1.7.2023. Muutos perustuu jätelakiin. Kuljetusjärjestelmätarkastelu koskee vain sekalaista yhdyskuntajätettä eli seka- ja energiajätettä.

Jätelain edellytykset ovat samat kuin ennen 2021 lakimuutosta. Kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetus järjestetään kunnassa

tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa, jos jätelain 37 § edellytykset täyttyvät.

Jätelaki 37 §

1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset; Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. (25 § 2 mom)

2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Lausunto

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lahdessa on ollut käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto, jossa asukkaat/taloyhtiöt sopivat ja kilpailuttavat itse asuinkiinteistöjen ja vapaa-ajan asuntojen jätteenkuljetuksen.

Lahdessa sekalaisen yhdyskuntajätteen eli energia- ja sekajätteen kuljetuspalveluja tarjoaa kolme yritystä. Jätehuoltopalveluja on ollut saatavilla koko kaupungin alueella. Ympäristönsuojeluviranomaisen tietoon

ei ole tullut, että jokin kiinteistö olisi jäänyt ilman haluamaansa palvelua. Joidenkin saarikiinteistöjen osalta tilanne on epäselvä.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa merkittävimäksi ongelmaksi on muodostunut suuri jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen määrä. Jätelain mukaan kaikilla vakituisilla ja vapaa-ajan käytössä olevilla kiinteistöillä tulee olla voimassa olevat jätteenkuljetussopimukset. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaresurssit ovat rajalliset ja valvontaa pystytään toteuttamaan lähinnä ilmoitusten perusteella. Nykyinen järjestelmä mahdollistaa jätehuollon järjestämisvelvollisuuden laiminlyönnit ja lisää roskaamisongelmia. Jätteitä päätyy niille kuulumattomiin paikkoihin levähdysaluille, tienpenkoille, syrjäiteiden varsille ja ekopisteille. Roskaamisen selvittelyyn menee paljon ympäristönsuojelutarkastajien työaika.

Jos kiinteistönhaltijalla on maksuhäiriöitä, voi hänen olla vaikeaa saada jätehuoltoa järjestettyä kiinteistölleen. Kuljetusyrietyksillä ei ole velvollisuutta huolehtia maksukyvyttömän henkilön kiinteistön jätteistä. Tällaisten kiinteistöjen määrääminen liittymään jätehuoltoon uhkasakon avulla ei myöskään johda toivottuun lopputulokseen. Näiden tapausten valvonta on hyödytöntä, eikä jätehuolto tällöin toimi tai ole saatavilla. Tämä voi johtaa jätteiden hävittämiseen muilla keinoin ja aiheuttaa roskaantumista, haittaeläinten lisääntymistä ja savuhaittoja.

Hyvin usein jätehuollon puute tulee ilmi savuhaittailmoitusten kautta. Kun jätehuoltoon liittyminen on laiminlyöty, jätteitä poltetaan kiinteistöjen tulipesissä ja aiheutuu savuhaittaa asukkaalle itselleen ja hänen naapureilleen. Puun pienpolttoon tarkoitettut tulipesät eivät sovellu jätteenpolttoon. Liian matalissa lämpötiloissa tapahtuva jätteenpoltto

aiheuttaa terveydelle haitallisia pienhiukkas- ja PAH-päästöjä, jotka ovat yhteydessä sydän-, hengitys- ja syöpäsairauksien kehittymiseen.

Kiinteistöjen järjestämä jätteenkuljetus ei edistä jätehuollon toimivuutta kunnassa vaan mahdollistaa jätehuollon järjestämisen laiminlyönnit ja aiheuttaa haittaa terveydelle ja ympäristölle roskaantumisen ja savuhaittojen muodossa. Väärinkäytökset lisäävät viranomaisten valvontatyötä ja työllistää myös poliisia ympäristörikostutkintojen kautta.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kaikki kiinteistöt kuuluvat jätteenkuljetukseen, mikä vähentää roskaantumista, kiinteistöjen jätteenpolttoa ja siitä aiheutuvia savu- ja terveyshaittoja.

Kunnan järjestämä jätehuolto mahdollistaa paremman logistiikan ja vähentää ympäristöön kohdistuvia päästöjä. Ajojärjestelyillä pystytään tehostamaan jätteenkuljetusta, poistamaan turhat ajot ja vähentämään siten liikenteen ilmapäästöjä sekä melua. Lahti on sitoutunut hiilineutraaliustavoitteeseen ja toimimalla kuljetusten kilpailuttajana, pystytään vaikuttamaan kuljetuskaluston päästöihin.

Kunnan järjestämässä jätehuollossa viranomaisilla on enemmän vaikutusmahdollisuuksia jätehuollon kehittämiseen mm. taksohjauksen ja keräysjärjestelmien kehittämisen kautta. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus edistäisi jätelain parempaa noudattamista ja helpottaisi jätehuollon valvontaa.

Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta toteaa, että Lahdessa kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa jätelain 37 §:n edellytykset eivät kaikilta osin täyty.

Jätteenkuljetuspalveluita on riittävästi tarjolla, mutta kunnan järjestämä jätehuoltojärjestelmä takaisi tehokkaamman palvelun kaikille asukkaille. Se helpottaisi ympäristövalvonnan työtä, kun kaikki kiinteistöt olisivat jätehuollon piirissä. Nyt moni kiinteistö jättyy laittomasti jätehuollon ulkopuolelle.

Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus ei edistä jätehuollon yleistä toimivuutta eikä jätehuollon alueellista kehittämistä kunnassa.

Keräysjärjestelmä on pysynyt muuttumattomana vuosikaudet eikä kehittämistä esimerkiksi pienikiinteistöjen monilokerokeräykseen ole tapahtunut nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen aikana. Jätelain tavoitteena olevaa uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämistä ei ole tapahtunut. Lisäksi jätehuollon laiminlyönnit ja jätteiden hallitsematon käsittely ovat aiheuttaneet vaaraa ja haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristölle.

Kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta ei voi arvioida kokonaisuutena myönteiseksi, kun otetaan huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan ja viranomaisten toimintaan. Esimerkiksi jätteenkuljetusmaksut vaihtelevat kuljetusliikkeiden välillä, tällöin naapurikiinteistöt voivat maksaa jätehuollosta erisuuruisia maksuja, mikä ei ole tasapuolista. Nykyinen järjestelmä selkeästi myös lisää viranomaisen valvontatyötä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote Lahden seudun jätehuoltoviranomaiselle